

مدلسازی چندمتغیر تصمیم در تأسیس شهرک علمی : قطب تحقیقات

Q محمدرضا حمیدی زاده

سرپرست دفتر سوادآموزی بزرگسالان وابسته به یونسکو

Q تحقیق حاضر، به منظور کاربرد روشهای برنامه‌ریزی غیرخطی و خطی در تأسیس شهرک علمی - تحقیقاتی انجام یافته است.

در این تحقیق کوشش شده است که، با توجه به اطلاعات موجود و آگاهی از روشهای سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، و تدوین استراتژیها و سیاستهای عملیاتی آموزش عالی و تحقیقات، الگو و مدل بهره‌برداری از مدل‌های کمی ارائه گردد.

1- مقدمه :

به منظور کاربرد روشهای برنامه‌ریزی غیرخطی و خطی در مناصب مدیریت برای سیاستگذاری و برنامه‌ریزی در تأسیس شهرک علمی تحقیقاتی برای کشور، تحقیق حاضر انجام یافته است.

در این تحقیق کوشش شد است که، با توجه به اطلاعات موجود و آگاهی از روشهای سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، و تدوین استراتژیها و سیاستهای عملیاتی آموزش عالی و تحقیقات، الگو و مدل بهره‌برداری از مدل‌های کمی ارائه گردد. تنوع مدلها و روشها چندان زیاد است که در تحقیقات گسترده و بسیار جامع می‌توان از آنها به طور وسیع استفاده برد. اما در مقاله حاضر برای محاسبات، با توجه به توابع هدف و

روابط محدودیت ، از سه نوع برنامه ریزی غیرخطی ، روش فلچر - پاول ، برنامه ریزی پویای معین ، بلمن ، و برنامه ریزی با اعداد صحیح ، روش کوتاه و روش و گل ، استفاده به عمل آمده است.

این گونه تحقیقات در ایران هنوز نوپا است ، و دستگاهها و مراکز تحقیقاتی ذی ربط باید با تشکیل گروههای تحقیقاتی به تدوین و ارائه مدل‌های تصمیم‌گیری برای متغیرهای مؤثر در ارتقا و توسعه کیفیت آموزش و تحقیقات و همگانی کردن آنها برای اقشار متخصص بپردازند. سپس در طی زمان ، با وارد ساختن اطلاعات برنامه‌ای ، نسبت به بهنگام ساختن و شناسایی رفتار متغیرها از بازخورد آنها در سیاستگذاری و برنامه ریزی استفاده برند. تحقیق حاضر ، به سهم خود ، این هدف و مقصد را تعقیب می‌کند.

بر اساس برنامه اول عمرانی کشور ، وزارت فرهنگ و آموزش عالی مأموریت دارد به ایجاد قطبهای علمی مبادرت ورزد. این قطبها عبارتند از (1) قطبهای دانشگاهی و (2) تحقیقاتی. مبنای این

تصمیم‌گیری آن بوده است که مناطق مستعد و برخوردار از امکانات اجتماعی - محیطی ، به منظور بهره برداری از نیروی انسانی متخصص ، که هنوز از کمبودهای اصلی برنامه عمرانی کشور بشمار می‌رود ، و فراهم ساختن تسهیلات لازم برای بالابردن کیفیت آموزش و تحقیقات ، و کاستن هرچه بیشتر از مهاجرت اشخاصی که از شهرستانها در دانشگاههای تهران قبول می‌شوند ، رشد داده شوند تا در آینده نزدیک در توسعه بنیه‌های علمی - تحقیقاتی کشور نقش شایان توجهی داشته باشند در این مقاله ، به منظور ارائه یک الگوی عملیات برای سیاستگذاران و برنامه ریزان وزارت فرهنگ و آموزش عالی ، کوشش می‌شود با استفاده از مدل‌های برنامه ریزی غیرخطی ، پویای معین و با اعداد صحیح نحوه تعیین (1) مکان ، (2) میزان سرمایه گذاری ، (3) میزان ارائه خدمات اطلاع رسانی ، و (4) سیستم حمل و نقل - مترو ، با این توجه که عوامل بسیار مهمی نیز وجود دارند ، مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرارگیرد.

(1984) تنظیم استراتژی در مجموعه دانشگاه Salam (1985) جامعه علمی، Power و دیگران (1986) سیستم اطلاعات برای تصمیم گیری های استراتژیک، Ahmadt Russell (1988) الگوی ساختار سازمانی سیاستگذاری Hunger Wheelen (1990) سناریوهای استراتژیک و نحوه اجرای آنها برای مراکز تحقیق و توسعه می توان نام برد؛ اما Luenberger (1973)، Buzaraa، Shetty (1979)، Bronson (1982)، Bundy (1984)، Minaux (1986)، و Hillier & Lieberman (1990) در باره روشهای برنامه ریزی غیرخطی، خطی، و تحقیق در عملیات، تحقیقات ارزنده ای انجام داده اند و نوشته های سودمند عرضه کرده اند.

با این توجه، به طرح و نحوه تصمیم گیری برای چهار عامل فوق الذکر می پردازیم.

2- مکان یابی

نخستین نکته ای که در بحثهای سیاستگذاری و برنامه ریزی میان مسئولان مطرح می شود، تعیین مکان

این تحقیق، به ویژه از آن جهت حایز اهمیت است که در تاریخ 1370/2/5 اعضای شورای رؤسای مراکز تحقیقاتی کشور، به اتفاق رئیس شورا، از آب انجیرک بومهن تهران بازدید به عمل آوردند تا نسبت به قضاوت برای مناسب بودن مکان و نحوه تسهیلات منطقه به داوری بنشینند. اینجانب، به لحاظ عضویت در این شورا، و نیز عضویت در کمیته برنامه ریزی آموزش عالی و تحقیقات برنامه اول عمرانی کشور مستقر در وزارت متبوع، لازم به تذکر می داند که، قبل از ارائه برنامه ها، باید تحقیقات ارزنده ای صورت پذیرد تا، متناسب با نتایج تحقیقات، تصمیم گیریهای لازم اتخاذ گردد.

درمورد سابقه Malm law (1973) از شیوه سیستماتیک برای متنوع سازی فعالیتهای سازمانها، Mintzberg (1973) شیوه های استراتژی سازی و برنامه ریزی استراتژیک برای مراکز تحقیقاتی، Cooper و دیگران (1976) شیوه به خدمت گرفتن دانش فنی جدید به جای قدیم، Glueck (1976) شیوه ارزیابی استراتژی، Hardy و دیگران

(یا مکانهای) مناسب برای سرمایه گذاری جهت تبدیل آن مکان به قطب علمی (یا قطبهای علمی) کشور است.

عوامل طبیعی از قبیل آب و هوا، سبزی محیط، جمعیت، وسایل ارتباطی از قبیل راه، مخابره، خودرو، مترو، و میل و رغبت اعضای هیأت علمی و دانشجویان به حضور در آن منطقه، پیشینه تاریخی در خصوص فعالیتهای علمی چنان حایز اهمیتند که گویی مکان مورد نظر را مشخص ساخته اند تا منابع را به حداکثر و هزینه ها را به حداقل برسانند. بنابراین، در این بخش، مدل برنامه ریزی غیرخطی روش فلچر - پاول به منظور تعیین مکان برای ارائه خدمات علمی معرفی می شود.

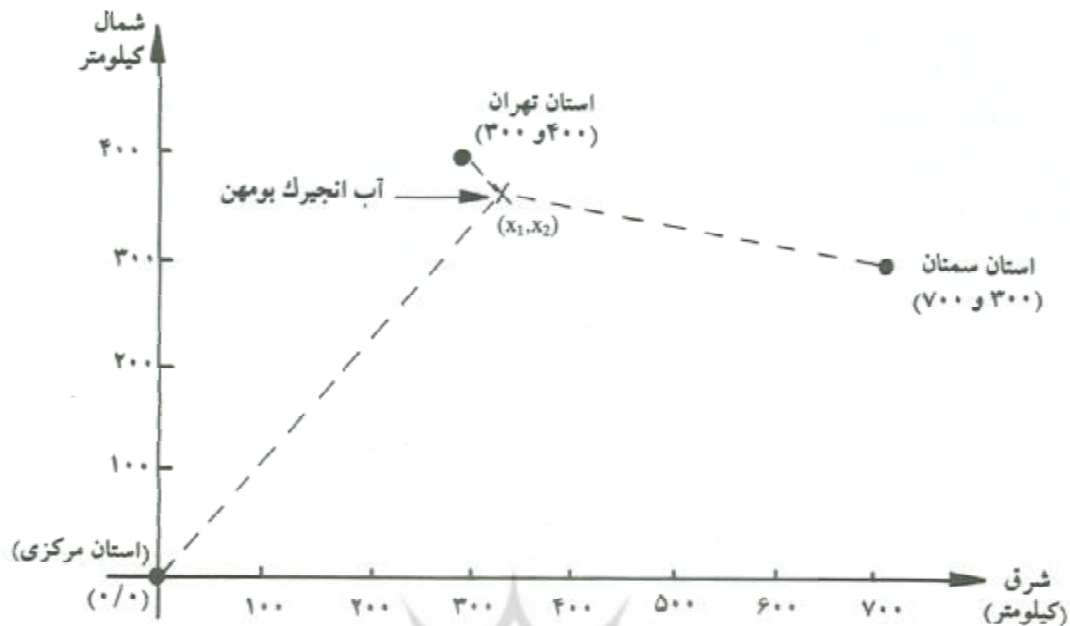
2-1- مدل

محل شهرک علمی - تحقیقاتی باید به گونه ای تعیین گردد که در منطقه ای که می باید به ارائه خدمات علمی و جذب امکانات و تسهیلات مادی و معنوی بپردازد حداقل نیاز به رفت و آمد و ایجاد راه، مترو، و دیگر شبکه های ارتباطی داشته باشد. البته هنوز خوبی

مشخص نشده است که شهرک علمی - تحقیقاتی به صورت منطقه ای تأسیس خواهد شد یا یکی برای تمام کشور، لیکن در این تحقیق موضوع را به صورت منطقه ای در نظر گرفته مطالعه بین المللی امام خمینی و شهر صنعتی البرز با بیش از سیصد واحد تولیدی، نزدیک تهران قرار دارند. استان سمنان در هفتصد کیلومتری شرق و سیصد کیلومتری شمال استان مرکزی است. این استان در واقع در حدود سیصد کیلومتری شرق تهران واقع شده است. در صد هستیم که مکان شهرک علمی - تحقیقاتی را در حوالی تهران تعیین کنیم تا بتوان در جذب نیروی انسانی متخصص، امکانات، تسهیلات، و ارائه خدمات برای این حوزه توفیق یافت.

بنابراین، ملاحظه می شود که هدف به حداقل رسانیدن مسافت میان شهرک علمی - تحقیقاتی، استان تهران، استان مرکزی، و استان سمنان است. استان تهران به مختصات (400 و 300) و استان سمنان به مختصات (300 و 700) نسبت به استان مرکزی قرار دارند. مختصات شهرک علمی - تحقیقاتی را با

$$\text{Min } P = \sqrt{d_1^2 + d_1^2} + \sqrt{(d_1 - 300)^2 + (d_2 - 400)^2} + \sqrt{(d_1 - 700)^2 + (d_2 - 300)^2} \quad (1)$$

این نتایج معلوم می سازند که شهرک باید در سیصد و دوازده کیلومتری شرق استان مرکزی و در سیصد و هفتاد و یک کیلومتری شمال این استان واقع گردد، مجموع طول ارتباطی بهین این سه مکان با شهرک علمی 910/58 کیلومتر خواهد بود.

3- میزان سرمایه گذاری

شهرک علمی - تحقیقاتی، برحسب تقسیم بندی گروههای فنی - مهندسی، علوم پایه، علوم انسانی و هنر، علوم کشاورزی، و غیره، طراحی و ساخته خواهد شد. بنابراین، وزارت فرهنگ و

d_1 و d_2 نشان می دهیم. لذا تابع هدف به صورت رابطه (1) درمی آید، که در این مطالعه محدودیتی برای آن در نظر نگرفتیم، زیرا با توجه به تعداد و عواملی که قبلاً باید توجه داشت که اگر d_1 مقدار منفی بگیرد، بدین معنی است که باید در غرب استان مرکزی تعیین گردد.

حل این مسأله را با استفاده از روش فلچر - پول، با حدود قابل قبول 0/25 کیلومتر، انجام داده مقادیر بهین d_1 و d_2 و p بدست می آیند: کیلومتر $p=910/58$ و $d_2=371$ کیلومتر $d_2=312$.

آموزش عالی باید متناسب با میزان بودجه ای که در برنامه اول در اختیار دارد، براساس بازده سریع هریک از گروهها، آن گروه را در اولویت اول قرار دهد. در زیر به معرفی مدل و دریافت پاسخهای بهین براساس برنامه ریزی پویای معین می پردازیم .

3-1- مدل

مطابق قانون برنامه عمرانی، برای مثال، می توان 4000 میلیون ریال در این شهرک سرمایه گذاری کرد و در مرحله نخست فرصت فقط برای سه گروه فنی

- مهندسی، کشاورزی و علوم پایه وجود دارد. براساس برآورد مهندس طرح، برای هریک از گروهها یک هزار میلیون ریال سرمایه گذاری اولیه لازم است. وزارتخانه باید تمام مبلغ سرمایه گذاری را برای یک گروه اختصاص دهد یا آن بودجه را میان سه گروه تقسیم کند. هدفی که در این بخش تعقیب می گردد میزان سرمایه گذاری برای هرگروه است تا بیشترین بازده کل سرمایه گذاری در برنامه اول به دست آید. جدول یک اطلاعات مسأله را نشان می دهد.

جدول 1- میزان سرمایه گذاری در گروههای علمی و بازده های حاصل

میزان سرمایه گذاری		بازده های حاصل		
0	1000×10^6	2000×10^6	3000×10^6	4000×10^6
0	2×10^9	5×10^9	6×10^9	7×10^9
0	1×10^9	3×10^9	6×10^9	7×10^9
0	1×10^9	4×10^9	5×10^9	8×10^9

در اینجا از 3 و 2 و 1 برای $F_i(I)$ برای نشان دادن بازده حاصل از گروه I زمانی که I واحد پول در آن سرمایه گذاری شده در نظر گرفته می شود، و I_i

برای 3 و 2 و 1 برای نشان دادن میزان پولی است که در گروه i سرمایه گذاری می گردد.

لذا جدول یک به جدول دو تبدیل می شود و تابع هدف به صورت رابطه 2 درمی آید.

$$\text{Max}R=f_1(I_1)+f_2(I_2)+f_3(I_3) \quad (2)$$

$$I_1+I_2+I_3 \leq 4000,000,000 \quad (3)$$

شرط $i=1, 2, 3$ عدد صحیح و $I_i \geq 0$

گروه علوم پایه را پیش گیرد و فعلاً، با توجه به امکانات موجود در دیگر نقاط کشور، از یک سو، و امکانات موجود در این منطقه، از سوی دیگر، ضرورتی برای سرمایه گذاری در گروه کشاورزی نیست.

جدول 2- تابع سرمایه گذاری در گروهها

I	0	1	2	3	4
$F_1(I)$	0	2	5	6	7
$F_2(I)$	0	1	3	6	8
$F_3(I)$	0	1	4	5	8

4- ارائه خدمات اطلاع رسانی

از فعالیتهای ضروری شهرک، شبکه ارتباطات و اطلاع رسانی است. ضمن ارتباط با مراکز تحقیقاتی خارج از کشور، باید در کمترین زمان و با صرف کمترین هزینه، بیشترین حجم اطلاع رسانی را به مراکز دانشگاهی و صنعتی تهران، اراک و سمنان داشته باشد. بنابراین، برنامه ریزی برای حجم معین اطلاع رسانی میان استانهای ذکر شده، که در اطراف و به فواصل متفاوت هستند، از اهمیت خاصی برخوردار است.

4-1- مدل

از آنجا که در بخش قبل اولویت سرمایه گذاری برای دو گروه فنی - مهندسی و علوم پایه در برنامه اول تعیین گردید، لازم است که مراکز

محدودیت مسأله از آن لحاظ برقرار است که حداکثر اعتبار وزارت فرهنگ و آموزش عالی چهار هزار میلیون ریال است. پس از حل این مسأله، براساس روش پروفیسور ریچارد بلمن، که در اوایل دهه 1950 برای فرآیندهای تصمیم چندمرحله ای ارائه کرد، معلوم می شود که، با توجه به سالهای باقیمانده از برنامه اول عمرانی، بهتر است وزارتخانه خط مشی بهین تخصیص دوهزار میلیون ریال برای سرمایه گذاری در گروه فنی - مهندسی و دوهزار میلیون ریال برای سرمایه گذاری در

که هزینه شبکه ارتباط شهرک با استانها است ، به نحوی که بتواند پاسخگوی نیاز آنها با امکانات موجود باشد.

هزینه ارتباطی هر خط ، که از شهرک با استانها در جدول 3 نشان داده شده ، برای هرساعت بهره برداری می باشد. تابع هدف و روابط محدودیت دراین مطالعه به شرح رابطه (4) و دستگاه نامعادلات (5) است.

تحقیقاتی این دوگروه در شهرک نسبت به صرفه اقتصادی اطلاع رسانی چاره جدی کنند. بدین منظور اگر گروه فنی - مهندسی 1200 خط ارتباطی و گروه علوم پایه 1000 خط ارتباطی با اطراف خود در اختیار داشته باشد و این سه استان هریک به ترتیب تهران : 1000 خط ، مرکزی 700 خط و سمنان 500 خط ارتباطی نیاز داشته باشند ، در صورتی

جدول 3- هزینه ارتباطی هر خط از شهرک با استانها و محدودیتهای مربوط (1000 ریال)

نیاز گروهها	سمنان	مرکزی	تهران	استان ، j
				مراکز تحقیقاتی، ا
≤ 1200	11	13	14	گروه فنی-مهندسی
≤ 1000	12	13	13	گروه علوم پایه
	≥ 500	≥ 700	≥ 1000	محدودیتهای کنونی استانها

$$\text{Min } C = 14T_{11} + 13T_{12} + 11T_{13} + 13T_{21} + 13T_{22} + 12T_{23} \quad (4)$$

$$T_{11} + T_{12} + T_{13} \leq 1200 \quad (5) \text{ محدودیت ناشی از ارتباط از گروه فنی - مهندسی با شرط}$$

$$T_{21} + T_{22} + T_{23} \leq 1000 \quad \text{محدودیت ناشی از ارتباط از گروه علوم پایه}$$

$$T_{11} + T_{21} \leq 1000 \quad \text{محدودیت ناشی از نیاز ارتباطی استان تهران}$$

$$T_{12} + T_{22} \geq 700 \quad \text{محدودیت ناشی از نیاز ارتباطی استان مرکزی}$$

$$T_{13} + T_{23} \geq 500 \quad \text{محدودیت ناشی از نیاز ارتباطی استان سمنان}$$

$$x_{ij} \geq 0 \quad \text{و عدد صحیح بودن،}$$

دادن تعداد خطوط ارتباطی که از گروه i به استان j مخابره می شود.

همانطور که ملاحظه می شود ، از T_{ij} با 3 و 2 و 1 = j و 1 و 2 = i برای نشان

یکهزار خط ارتباطی داشته باشند هزینه ها به حداقل می رسد.

$$C = 700 (13000) + 500 (11000)$$

$$\text{ریال } 26700000 = 1000(13000)$$

البته می توان اظهار داشت که این پاسخ با انتظارات اولیه ، که تمام گروهها ارتباط کامل داشته باشند ، هماهنگ نیست. در این باره باید هم سقف اعتبار را افزایش داد و هم تعداد خطوط ارتباطی را ، تا بتوان از تمام امکان تسهیلات موجود استفاده کرد و برای توسعه های آتی هم نیاز چندانی به تجدید سرمایه گذاریهای مربوط نباشد.

حل این مسأله ، چه با استفاده از روش حمل و نقل و گل (Vogel) باشد و چه روش کوتاه (CUT Algorithms) برنامه ریزی با اعداد صحیح ، پاسخ بهین چنین می شود :

$$T_{11}=0 \quad T_{12}=700$$

$$T_{22}=0 \quad T_{13}=500$$

$$T_{23}=0 \quad T_{21}=1000$$

این پاسخها بدین معنایند که ، با توجه به محدودیتهای ناشی از نیاز ارتباطی و میزان خطوط موردنیاز گروهها ، اگر گروه فنی - مهندسی با استان مرکزی هفتصد خط ، همین گروه با سمنان پانصد خط و گروه علوم پایه با تهران

جدول 4 - دریافتیها و پرداختیهای هر خط مترو در طی سنوات عمر مفید (بر حسب $10^6 \times 1$)

S						
5	4	3	2	1	0	
6100	7300	8500	9200	9500	1000	درآمد Y (S)
3300	2800	2000	800	400	100	نگهداری M (S)
5900	5800	4900	4200	3500	000	تعمیر R (S)

شیوه نگهداری و تعمیر آنها برای فراهم ساختن رفاه اشخاصی که به شهرک رفت و آمد می کنند ، باید به اتخاذ تدابیر استراتژیک برای سیستم حمل و نقل پرداخت و نگهداری و تعویض ادوات و

5- سیستم حمل و نقل - مترو و نگهداری آن

با توجه به ضرورت ارتباطات ، که در بخش قبل مطرح گردید ، شبکه ارتباط زمینی و در اختیار داشتن وسایط نقلیه و

وسایط آن را طوری مدنظر قرار داد که با بهیئگی جایگزینی و تجدید سرمایه گذاری صورت پذیرد.

5-1- مدل

برای این شهرک یک سیستم حمل و نقل مترو باید طراحی و ساخته شود تا رفت و آمد از مناطق به آن در کمترین زمان و با بیشترین سرعت و کمترین هزینه و بیشترین سود میسر گردد. اگر شرکت مترو (که دولتی است)، مطابق جدول چهار، هزینه نگهداری و تعمیر و درآمد برای هر یک از خطوط متروی خود برحسب سالهای عمر مفید واگنهای مترو را برآورد کرده باشد، این خط مشی را تعقیب می نماید که هیچ خطی را بیش از پنج سال نگه ندارد و در سال ششم آن را با خط جدیدی تعویض کند. نکته حایز توجه اینکه چه سیاستی را باید برای تعویض خط مترو اتخاذ کرد تا سود کل از شرکت مترو را برای سالهای باقیمانده از آغاز فعالیت خط به حداکثر رساند.

همان طور که ملاحظه می شود، پس از یک سال فعالیت هر خط مترو موضوع

تعویض خط یک فرآیند چهار مرحله ای است که هر مرحله نشانگر یک سال در دوره زمانی تحت ملاحظه است. حالات، در هر مرحله معین، سالهای کار ممکن خط از بدو ورود در آن مرحله است، یعنی 5 و 4 و 3 و 2 و 1 در هر مرحله، متغیر تصمیم با دو حالت مواجه است: (1) نگهداری خط کنونی، و (2) خرید (تعویض خط فعلی با خط جدید)؛ بدین سان:

$mj(s)$ = سود حداکثر که در آغاز مرحله j که به $mj(s)$ می رسد.

و توابع $I(s)$ و $M(s)$ و $R(s)$ در جدول فوق عرضه شده اند. اگر شرکت مترو وارد مرحله j با s سال عمر واگنهای خط مترو شود، و تصمیم به نگهداری خط با سود سالیانه $I(s) - M(s)$ هزینه بوجود می آید. در ورود شرکت به مرحله بعد $s+1$ سال عمر مفید خط می گردد و بیشترین سودی که می تواند بدست آورد برابر با $mj+1(s+1)$ است. از این رو، سود کل برابر می شود با (6)

$$I(s) - m(s) + mj + 1(s+1)$$

اگر شرکت در عوض فروش واگنهای خط با s سال عمر در مرحله j به خرید

$$m_j(s) = \max I(s) - M(s) + m_{j+1} \quad (8)$$

تابع هدف

$$(S+1), I(0)M(0)R(S) + m_{j+1} \quad (1)$$

پس از حل این مسأله برای تابع هدف (رابطه 3) روش پویای معین مشخص می شود که شرکت می تواند به سطح حداکثر سود کل 30,900,000,000 ریال در طول چهار سال آینده برسد که با خط مترو در سال دوم بدست آمده است. مطابق جدول 5، این شرکت باید خط فعلی وضعیتهای مناصب مدیریت موجب کاهش خطاها و افزایش منافع می گردد. دانش فنی با قدرت بکارگیری نظریه ها و روشها برای تحقق حالات موردانتظار، نه تنها باعث نظم دار ساختن تصمیم گیریها می گردد بلکه باعث تعدیل و پیشرفت نظریه ها و روشها می شود، زیرا انطباق پذیری آنها با مسائل واقعیت چنان اهمیتی دارد که به عنوان شاخص «کارایی» مطرح می گردد.

این تحقیق نیز بدین منظور برای یک تصمیم گیری استراتژیک در برنامه اول عمرانی کشور که مأموریت اجرای آن را وزارت فرهنگ و آموزش عالی دارد صورت پذیرفته است تا با استفاده از

واکن اقدام کند، عهده دار $R(s)$ هزینه تعویض می شود. واکن جدید صفر سال عمر دارد، لذا درآمد $I(0)$ بوجود می آورد و هزینه نگهداری $M(0)$ می گردد. سود سالیانه برابر می شود با: $R(u) - I(0) - m(0)$

جدول 5 - نتایج حاصل از حل مسأله (برحسب 10^6)

5	4	3	2	1	
4000	-M	6500	8400	9100	m4(s)
خرید	000	نگه دار	نگه دار	نگه دار	d4(s)
-M	13200	-M	14900	17500	m3(s)
000	خرید	000	نگه دار	نگه دار	d3(s)
-M	-M	22500	-M	24000	m2(s)
000	000	خرید	000	نگه دار	d2(s)
000	000	000	30900	000	m1(s)
000	000	000	نگه دار	000	d1(s)

سپس شرکت وارد مرحله بعد با عمر یک سال و اگنهای خط مترو می شود و بیشترین سودی که می تواند در این سال بدست آورد $M_{j+1}(1)$ می گردد. لذا رابطه سود کل برابر می شود با:

$$M(0) - R(s) + m_{j+1} \quad (7)$$

تصمیم بهین زمانی می تواند اتخاذ گردد که در مرحله مقادیر روابط (6) و (7) بوجود آیند.

منابع و مأخذ :

- آبختیاری ، سعید، اطلس جیبی ایران. انتشارات گیتاشناسی ، 1363
- آ کمیته برنامه ریزی آموزش عالی و تحقیقات ، کتاب برنامه - بخش آموزش عالی و تحقیقات ، جلد اول ، 7-1368 وزارت فرهنگ و آموزش عالی ، خرداد 1368
- آ کمیته برنامه ریزی آموزش عالی و تحقیقات ، بررسی عملکرد آموزش عالی ایران درسالهای تحصیلی (59-1358) تا (67-1366) ، جلد اول ، وزارت فرهنگ و آموزش عالی ، اسفند 1367
- ÅAhmad, Aqueil and Russell, Hugn C., Science and Technology Policy for National Development, Foundation for Int'l Training, Canada, 1988.
- Å Bazararaa, M. S. and Shetty, C. K., Nonlinear Programming Theory and Algorithms , John Wiley and Sows Inc., 1979.
- ÅBunday, B. D., Nonlinear Programming Foundations, McGraw-Hill Book Co., New York, 1982
- ÅCooper, A., Etal., Strategic Responses to Technological Threats, Purdue University, 1976.
- ÅGueck, William F., Business Policy: Strategy Formation and Management Action, McGraw-Hill book Co., 2d Ed., 1976
- ÅHardy, C., Ianglely, A., Mintzberg, H., and Rose, J., Strategy Formation in the University, College and University Organization, New York University Press, 1984
- Å Hillier, Fredericks. And Lieberman, Gerald J., Introduction to Operations

مدلهای برنامه ریزی غیرخطی ، پویای معین ، و با اعداد صحیح چهار متغیر مهم از رشته متغیرهای متعدد ، که پیش روی تصمیم گیران است ، پاسخهای بهین ارائه نماید.

مؤسسه مطالعات و تحقیقات برنامه ریزی آموزشی و شورای پژوهشهای علمی کشور تاکنون به تدوین برنامه های لازم برای مدلسازی وضعیتهای مناسب تصمیم گیری در حیطه فعالیتهای آموزشی و تحقیقاتی کشور ، که مبتنی بر تحقیقاتی نسبتاً طولانی و کامل باشد ، اقدام نکرده اند تا از این راه بتوانند بازخوردهای لازم را برای تدوین برنامه های عمرانی و توسعه دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی بدست آورند.

1- در کتاب برنامه چنین آمده است : «ایجاد قطبهای علمی و تخصصی در دانشگاههای متعدد و ارتقای سطح علمی سایر مؤسسات آموزشی عالی و تحقیقاتی فرهنگی».

- 2- Nn- linear Programming
- 3- Deterministic Dynamic Programming
- 4- Integer Programming
- 5- Fletcher-Powell

Research, McGraw-Hill Publishing Co., New York, 5 th ed., 1990.

•Luenberger, D. G., Introduction to Linear and Non-Linear Programming, Addison-Wesley, Reading, Mass, 1973.

•Malmow, E.G., A Systematic Approach to Diversification, Long Range Planning, 6 (4): Dec. 1973, pp.2-12.

•Mintzberg, Henry, Strategy-Making in Three Modes, California Management Review, Winter 1973, pp. 44-53.

•Minovx, M., Mathematical Programming: Theory and algorithms, John Wukwt BS Siba Krs., 1986.

•Power, D. J., Qannon, M. J., McGinnis, M.A. and Scherger D.M., Strategic Management Skills, Addison-Wesley Publishing Co, Tokyo, 1986

•Salam, Abdus, Science, Sciences, Community and Development, Bulletin of Sciences, Vol no. 6, April-May 1985, pp. 4-11.

•Wheelen, Thomas L. and Hunger, J.David, Strategic Management, Addison-Wesley Publishing Co., Tokyo, 3 th Ed., 1990.

